

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

08.04.2020

Hørings svar – Om regelverket for garanterte pensjonsprodukter

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene (LO-Stats Pensjonistutvalg, Telepensjonistenes Forbund, Fagforbundets sentrale pensjonistutvalg, Postens Pensjonistforbund, Politiets Pensjonistforbund, Jernbanepensjonistenes Forbund og Statens Vegvesens Forbund) viser til Finansdepartementets høring om regelverket for garanterte pensjonsprodukter.

Forslagene til regelverksendringer omfatter kollektive ytelsesbaserte tjenstepensjonsordninger etter reglene i foretakspensjonsloven og fripoliser utgått fra disse, samt individuelle pensjonsprodukter (livrenter, IPA mv.). I høringssvaret skriver vi i hovedsak om fripoliser, men vil understreke at vårt syn også gjelder for ytelsespensjon generelt, der disse pensjonene også berøres av forslagene til endring.

Sammendrag

- Pensjonistforbundet er uenig i forslaget om å slå sammen kursreguleringsfondet og tilleggsavsetningene til et felles bufferfond. Det vil innebære at tilleggsavsetningene heretter også vil kunne dekke negativ avkastning, på samme måte som kursreguleringsfondet. Det vil etter vår mening ikke være til fordel for kundene.
- Finanstilsynet åpner for at bufferfondet kan bygges ned, og at dette skal gi grunnlag for overskuddsdeling for fripoliser. Vi er uenig i at nedbygging av tilleggsavsetninger før overskuddsmidlene utbetales skal gi livselskapene rett til 20 % andel av denne del av avsetningene.
- Vi er uenig i forslaget om å fjerne muligheten til å føre obligasjoner til amortisert kost.
- Vi er enig i Finanstilsynets anbefaling om ikke å innføre en ordning med lånt egenkapital.
- Vi er enig i forslaget om at det innføres adgang til en mer fleksibel oppbygging av tilleggsavsetninger.
- Når det gjelder bruk av tilleggsavsetninger, fastholder vi forslagene som er fremsatt i vår rapport «Hvem får overskuddet fra fripolisemilliardene». Fripolisekundenes oppsamlede overskudd i form

av tilleggsavsetninger må bli utbetalt til kundene i løpet av forventet levetid. Selv om Finanstilsynets forslag om en øvre grense for tilleggsavsetninger på ulike alderstrinn innebærer en viss forbedring, er dette på langt nær godt nok til at kundene får sine penger.

- Vi er enig i at livselskapene skal ha anledning til å tilby kundene betaling for å frasi seg rentegarantien.
- Vi er enig i forslaget om at det gis anledning til raskere utbetaling av lave pensjonsytelser. Forutsetningen må være at kundene selv har det avgjørende ord.
- Etter vår mening bør ikke kundenes valgmulighet stoppe ved en årlig pensjon på 1 G, det vil si om lag 100 000 kr. Fripolisekunder med årlig pensjon på mer enn dette beløpet bør også ha anledning til å gå over til en pensjonsforsikring med opphørende ytelse. Valg av utbetalingsperiode kan følge samme regler som for innskuddsbasert pensjon.

I det etterfølgende kommenterer vi de enkelte forslagene i samme rekkefølge som de er omtalt i Finanstilsynets høringsnotat.

Finanstilsynets kapittel 2.2 (Sammenslåing av avkastningsbuffer)

Forslaget om å slå sammen kursreguleringsfondet og tilleggsavsetningene til et felles bufferfond, vil føre til at det som i dag er tilleggsavsetninger, heretter vil dekke også negativ avkastning. Hensikten er å legge forholdene bedre til rette for å ta større investeringsrisiko, det vil si å forvalte pensjonsmidlene med en høyere aksjeandel. På lengre sikt skal det kunne gi større avkastning og derved være til kundenes fordel. Etter vår mening vil resultatet ikke bli som forventet, men ensidig være til fordel for livselskapenes eiere. Årsaken er følgende:

- Så lenge fripolisene forvaltes av aksjeselskaper og ikke kundeeide selskaper, må forvaltningen av pensjonsmidlene ta sikte på å skape størst mulig avkastning for eierne, ikke for kundene. Livselskapene vil derfor ikke ta større risiko enn at det er sannsynlig at avkastningen kan dekke de garanterte renteforpliktelsene. Merinntekten for livselskapets eiere ved avkastning ut over dette nivået, er så liten at det er usannsynlig at selskapet vil ta større risiko for å oppnå det. Hvis tilleggsavsetningene skal kunne dekke også negative resultater, vil resultatet derfor etter vår mening ensidig bli til eiernes fordel: Avkastningen blir uendret, mens eierne vil tjene det samme som før med lavere risiko.
- Selv om livselskapet likevel skulle ta større investeringsrisiko ved å investere mer i aksjer, er det på langt nær sikkert at det fører til bedre langsiktig avkastning for kundene. En viktig forutsetning er at livselskapet har evne og vilje til å beholde aksjene gjennom en periode med fall i aksjeverdiene. Hvis et slikt verdifall fører til at den kundeeide bufferkapitalen forsvinner, er det overveiende sannsynlig at aksjeholdningen selges i stedet for at risikoen for livselskapets eiere økes. Derved vil ikke kundene ha fordel av verdioppgangen som normalt vil komme i etterkant av et børsfall. Så lenge livselskapet har som mål å skape størst mulig avkastning for eierne, korrigert for risiko, kan en ikke vente at livselskapet opptrer på samme måte som et kundeeiet selskap (gjensidig livselskap eller pensjonskasse).
- For pensjonskunder i et livselskap er det ikke bare avkastningen som er av betydning. Det er også viktig at resultatsvingninger utjevnes og at det er en viss forutsigbarhet når det gjelder ens fremtidige pensjon. Da rammevilkårene for norsk livsforsikring ble fullstendig lagt om med virkning fra 1992, var et av de bærende prinsipper at kundene ikke lenger skulle bære noe av selskapets risiko. Det skulle eksterne eiere gjøre. Det er et tankekors at en betydelig del av risikoen etter hvert er ført tilbake til kundene, mens kapitalforvaltningen fortsatt ensidig styres av eierne. I denne situasjonen er det viktig at det settes et tak på hvor store resultatsvingninger som kan ramme kundene. Hvis det ikke er noen grense for hvor mye av tilleggsavsetningen som kan forsvinne i løpet av et år, risikerer kundene at mange års opptjente overskudd forsvinner i løpet av et enkelt dårlig år.

Vår konklusjon er derfor at tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fortsatt må være separate fond, og at tilleggsavsetningene ikke kan benyttes til å dekke negativ avkastning.

I Finanstilsynets høringsnotat er det på side 12 foreslått at bufferfondet skal kunne nedbygges hvis pensjonsleverandøren mener at det er riktig. Det står videre at «Finanstilsynet legger til grunn at slik nedbygging gir grunnlag for overskuddsdeling for fripoliser». Det åpner for at livselskapet skal kunne ta 20 % av dette beløpet som inntekt. Etter dagens regler kan livselskapene ta inntil 20 % av avkastningsoverskuddet til inntekt bare når pengene går til regulering av pensjonsbeløpene. Derimot får selskapet ikke noe hvis overskuddet går til tilleggsavsetning. Sagt på en annen måte: Kundene får også de siste 20 % av avkastningsoverskuddet hvis det benyttes som tilleggsavsetning. Etter vår mening er dette en rimelig og godt begrunnet godtgjørelse til kundene for å la sitt overskudd bli stående som en del av risikokapitalen. Det er urimelig om livselskapet skal kunne frata kundene denne godtgjørelsen, spesielt hvis tilleggsavsetningen bygges ned like før pengene omgjøres til pensjon.

Finanstilsynets kapittel 2.3 (Verdsettelse av obligasjoner - amortisert kost)

Finanstilsynet foreslår at obligasjoner ikke lenger kan føres til amortisert kost. Etter vår mening vil dette gi små fordeler for kundene. Samtidig vil det øke foretakenes risiko knyttet til den årlige avkastningsgarantien. Det siste argumentet må telle mest. Vi er derfor uenig i at reglene for føring av obligasjoner til amortisert kost blir endret.

Finanstilsynets kapittel 2.4 (Lånt egenkapital/sluttgaranti)

Finanstilsynet anbefaler ikke innføring av en ordning med lånt egenkapital/sluttgaranti. Vi er enig i tilsynets vurderinger.

Finanstilsynets kapittel 2.5 (Fleksibel oppbygging av tilleggsavsetninger)

Finanstilsynet mener at gjeldende regel om at tilleggsavsetningene skal bygges opp med samme forholdsmessige avsetning, skal videreføres, men at det samtidig gis adgang til å fastsette annen prosentsats for avsetning til tilleggsavsetninger for bestemte grupper av kontrakter. Vi er enig i dette forslaget.

Finanstilsynets kapittel 2.6 (Tilleggsavsetninger til å dekke negativ avkastning)

Her gjentas forslaget om at tilleggsavsetninger også skal kunne dekke negativ avkastning. Dette er vi uenig i. Vi viser til vårt syn på dette i kommentarene til kapittel 2.2 foran i notatet.

Finanstilsynets kapittel 3 (Bruk av tilleggsavsetninger)

Når det gjelder bruk av tilleggsavsetninger, viser vi til forslagene som er fremsatt i vår rapport «Hvem får overskuddet fra fripolisemilliardene». Rapporten er lagt ved Finansdepartementets høringsbrev. Etter vår mening må fripolisekundenes oppsamlede overskudd i form av tilleggsavsetninger bli utbetalt til kundene i løpet av forventet levetid. Selv om Finanstilsynet nå foreslår en øvre grense for tilleggsavsetninger på ulike alderstrinn, er dette på langt nær godt nok til at kundene får sine penger før det er for sent. Finansdepartementet skriver i sitt høringsbrev: «Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det er behov for ytterligere regler for å sikre at tilleggsavsetningene utbetales til kunden i løpet av utbetalingsperioden». Vi vil derfor gå gjennom hvorfor Finanstilsynets forslag til regelendring ikke tilfredstiller dette kravet.

1. Dagens regler

Overskudd som er ført til kundens konto for tilleggsavsetninger, blir i dag utbetalt med dobbel utsettelse:

Først blir tilleggsavsetningene oppløst bare med et lite beløp hvert år fra 67 år og utover. Det går så sakte at når kundene passerer 85 år, står fortsatt 52 % igjen. Når 100 år passerer, står 20 % igjen.

Deretter blir beløpet som kommer fra tilleggsavsetningene, ikke utbetalt direkte til kundene, men benyttes til å kjøpe en engangsbetalt livsvarig pensjon. Et lite beløp fra tilleggsavsetningene fordeles på gjenstående forventet levealder og omgjøres dermed til et bittelite beløp i økt årlig pensjon.

Følgen av den dobbelte utsettelsen er at pensjonen ved fylte 68 år bare blir regulert med ca 1/600 del av tilleggsavsetningen. Deretter blir pensjonen hvert år økt med et beløp som øker litt etter litt. Først ved 90 år kommer årets pensjon opp i det beløpet som fripolisekundene, ut fra tilleggsavsetningenes størrelse, hadde grunn til å vente seg fra 67 år. Det vil si dersom tilleggsavsetningene hadde blitt omgjort til livsvarig pensjon da utbetalingsperioden startet.

2. Pensjonistforbundets forslag

I rapporten «Hvem får overskuddet fra fripolisemilliardene?» er Pensjonistforbundets forslag til regelendringer gjengitt på side 6. Vårt utgangspunkt er at penger som er ført til kundenes konto, må bli utbetalt til kunden i løpet av forventet levetid. Det burde være en selvfølge. Etter vår mening gir forsikringsvirksomhetsloven heller ikke åpning for å holde kundenes penger tilbake slik det gjøres i dag.

Forventet levealder for en mann på 67 år er 85 år. Det betyr at pengene må omgjøres til økt pensjon og utbetales jevnt over disse 18 årene. Det kan gjøres på to måter:

- a) Hele tilleggsavsetningen omgjøres til livsvarige pensjonsytelser fra 67 år.
- b) Tilleggsavsetningen utbetales i rater over 18 år, uten å gå veien om mange små tilleggsforsikringer.

Pensjonistforbundets forslag til endringer i regelverket tar utgangspunkt i disse to alternativene.

3. Finanstilsynets forslag

Finanstilsynet er til en viss grad enig i at det er behov for endringer i regelverket, men avviser Pensjonistforbundets løsning. Tilsynet vil beholde dagens regler basert på dobbel utsettelse av utbetalingene. For å unngå de verste utslagene av dette prinsippet, foreslås i stedet at det skal fastsettes krav til maksimale tilleggsavsetninger på hvert alderstrinn. Høyeste tilleggsavsetning kan være 12 % av premiereserven ved 67 år (som i dag). Denne grensen reduseres lineært til 3 % ved 85 år, og holdes deretter på 3 %.

Maksimumsgrensene vil ha virkning på ulike tidspunkt, avhengig av størrelsen på tilleggsavsetningene:

Tilleggsavsetning ved 67 år	Alder når foreslått maks TA får virkning
3 %	85 år
4 %	83 år
6 %	79 år
8 %	75 år
10 %	71 år
12 %	67 år

De foreslåtte grensene vil ikke ha noen virkning overhodet når avsetningene er 3 % eller lavere. Ved inngangen til 2019 er tilleggsavsetningene gjennomsnittlig 4 %. For en person med 4 % tilleggsavsetninger vil maksimumsgrensen slå inn først ved 83 år. Ved alder på 83 og 84 år vil det oppløses et lite beløp ekstra fra avsetningene, som medfører en bitteliten økning i årlig pensjon. Forbedringen kommer så sent i utbetalingsperioden at den ikke vil ha nevneverdig innflytelse på utbetalingene. Finanstilsynets forslag endrer derfor ikke på det faktum at 9 milliarder kroner av nåværende tilleggsavsetninger vil gå tapt for fripolisekundene.

Hvis tilleggsavsetningene stiger til lovens maksimum på om lag 36 milliarder kroner, vil rundt 27 milliarder kroner gå tapt for kundene etter dagens regler. Vi har beregnet at kundenes maksimale tap vil kunne reduseres fra 27 til 22 milliarder kroner hvis Finanstilsynets forslag gjennomføres. Det er på

langt nær godt nok. I tillegg kommer at forbedringene kommer mot slutten av pensjonsperioden, og forsterker den skjevdelingen som allerede eksisterer. Nytteverdien av økt pensjon mot slutten av levetiden er som regel lavere enn når pensjonsperioden starter.

4. Hvorfor avviser Finanstilsynet vårt forslag?

Pensjonistforbundets forslag a), dvs omregning av hele tilleggsavsetningen til pensjon fra 67 år, kan ifølge Finanstilsynet ikke gjennomføres fordi det vil frata livselskapene nødvendig bufferkapital i utbetalingsperioden. Det betyr at fripolisekundene fratras pensjon for å redusere risikoen for livselskapenes eiere. Selv om dette formelt sett er en utsettelse av utbetalingene, har det samme effekt som om fripolisekundene blir pålagt en ekstra premie eller avgift. Etter vår mening gir ikke lov om forsikringsvirksomhet noen åpning for at kundenes midler skal inndras eller holdes tilbake til fordel for livselskapenes eiere.

Pensjonistforbundets forslag b), dvs utbetaling av tilleggsavsetningene som årlige overskuddsandeler med like store beløp, uten å gå veien om pensjonsforsikring, kan ifølge Finanstilsynet heller ikke gjennomføres fordi det vil representere et klart brudd på gjeldende regler for oppregulering av ytelsesbasert pensjon. Finanstilsynet mener at tilleggsavsetninger skal behandles på samme måte som premiereserven, og at de derfor ikke kan utbetales med like store årlige beløp, men må innelåses i selskapet som pensjonsforsikring for å føres over risikoresultatet som dødelighetsarv.

Finanstilsynets påstand er oppsiktsvekkende og etter vår mening feil. En tilleggsavsetning er verken premiereserve eller risikoinntekt, men kundens konto for oppsamlet avkastningsoverskudd. Avsetningene inngår ikke i beregningsgrunnlaget og er ikke en del av det forsikrede pensjonsproduktet. De tilføres ikke forhåndsbestemt (garantert) rente eller dødelighetsarv slik premiereserven gjør, og de avgir heller ikke dødelighetsarv ved opphør. Tilleggsavsetningene kan bare benyttes til å dekke manglende avkastning eller overføres til kundene med endelig virkning.

5. Hvem får de ubenyttede tilleggsavsetningene?

Vi har spurt de tre største livselskapene (som til sammen har 95 % av fripolisekapitalen i livselskaper) om hva de gjør med tilleggsavsetninger som står ubenyttet ved en fripolisekundes død. Hvis det inngår en pensjon til en etterlatt, vil tilleggsavsetningene overføres dit. I alle andre tilfelle praktiserer Storebrand Liv og Nordea Liv at beløpet vurderes som risikoinntekt, og føres over risikoresultatet. Ved at inntil halvparten av risikooverskudd kan tilføres risikoutjevningfondet (som inngår i egenkapitalen) får de to selskapene på denne måten tilgang til 50 % av ubenyttede tilleggsavsetninger som inntekt. DNB Liv har en annen løsning. Etter deres mening er tilleggsavsetningene kundenes penger, som skulle vært brukt til økte pensjonsytelser. DNB benytter gjenstående avsetninger til oppskrivning av pensjonsytelsene til de gjenlevende fripolisekundene. På den måten får DNB Liv ingen fortjeneste av oppløste tilleggsavsetninger. Etter Pensjonistforbundets mening er det DNB som opptrer korrekt i dette spørsmålet.

Hvis reglene endres slik Pensjonistforbundet foreslår, vil problemet med gjestående tilleggsavsetninger være løst. Unntaket er avsetninger som står igjen ved død før 85 år når det gjelder alternativ b).

6. Livselskapene behandler fripolisekundene på forskjellig måte

Det er også en forskjell mellom livselskapene når det gjelder valg av beregningsrente ved omgjøring av tilleggsavsetninger til pensjonsytelser. Storebrand velger en rente på 0,5 % og Nordea 2,0 %. DNB Liv, Sparebank 1 Forsikring og Gjensidige Pensjonsforsikring benytter derimot kontraktens beregningsrente, som i praksis er over 2 % og kan være så høy som 4 %. Valg av rente har stor betydning for hvor stor pensjon kundene vil få. Ved å gå gjennom kontoutskriftene for en pensjonist som har fripolise med 4 % beregningsrente i Storebrand, Nordea og DNB, finner vi følgende tall (et gjennomsnitt for de siste 5 kontoutskriftene, som gjelder alderen fra 71 til 75 år):

Storebrand Liv:	0,5 %								
Nordea Liv:	2,0 %	«		«	67 kr	«	«	«	«
DNB Liv	4,0 %	«		«	92 kr	«	«	«	«

Ved å benytte 4 % beregningsrente, slik DNB Liv gjør, blir pensjonstillegget betydelig høyere enn ved å benytte 0,5 %, slik Storebrand Liv gjør.

Etter Pensjonistforbundets mening er det ikke akseptabelt at livselskapene selv kan velge en rente som avviker fra kontraktens rente, slik Finanstilsynet i dag gir anledning til.

7. Tilsier hensynet til livselskapenes soliditet at kundene må fratas overskudd?

Finanstilsynet hevder at det av *soliditetshensyn* er nødvendig å beholde mye av tilleggsavsetningene under utbetalingsperioden. Spørsmålet er om kundene kan fratas pensjonsmidler med en slik begrunnelse. Ytelsespensjon, herunder fripoliser, er bygget opp med en beregningsrente (garantert rente) som er forsiktig satt, kombinert med et løfte om at det meste av avkastningen ut over beregningsrenten skal tilfalle kunden. Hvis ikke kundene fikk en slik rettighet, ville ytelsespensjon vært et uselgelig produkt. Ingen ville plassert pensjonskapital i et produkt hvor avkastningen er fastlåst på et beskjedent nivå opp til 50 år frem i tid.

Det er derfor bestemt i lov om forsikringsvirksomhet at fripolisekundene skal ha mellom 80 og 100 % av avkastningsoverskuddet og minst 50 % av risikooverskuddet. Vi har ikke funnet noe i loven eller forarbeidene som gir hjemmel for å utarbeide forskrifter som gir et annet resultat. Hvis en ønsker å opprettholde dagens praksis, eller gjennomføre Finanstilsynets endringsforslag, må en derfor etter vår mening endre lovens bestemmelser.

Finanstilsynets forslag om en lineær nedtrapping av tilleggsavsetningene har likhetstrekk med Pensjonistforbundets forslag b). Det er likevel viktige forskjeller mellom våre forslag. For det første mener vi at nedtrappingen må skje lineært ned til null, med utgangspunkt i nivået ved pensjoneringstidspunktet. Finanstilsynet vil ha maksimumsregler for tilleggsavsetningene, som i mange tilfelle ikke vil få betydning før sent i utbetalingsperioden. For det andre mener vi at utbetalingene skal gå direkte til kundene. Finanstilsynet vil derimot opprettholde dobbel utsettelse av utbetalingene, ved at oppløste tilleggsavsetninger benyttes til å tegne nye livsvarige pensjonsforsikringer. Her er det en inkonsekvens i Finanstilsynets argumentasjon. Når det tegnes nye forsikringer, øker risikoen og dermed kravet til risikokapital for livselskapet. Hvis soliditetshensyn skal tillegges vekt, vil det være bedre for livselskapet å betale pengene ut direkte til kunden.

Hvis hensynet til livselskapenes soliditet skal være avgjørende, er derfor Pensjonistforbundets forslag b) den løsningen som ivaretar dette hensynet best.

Finanstilsynets kapittel 4.1 (Betaling for å si fra seg avkastningsgaranti)

Vi er enig i forslaget om at livselskapene skal ha anledning til å tilby kundene betaling for å si fra seg rentegarantien. Forutsetningen er at kunder likebehandles, og at de får god informasjon om konsekvensene av sine valg.

Finanstilsynets kapittel 4.2 (Overskuddsdeling)

Vi er enig i at regelverket for overskuddsdeling ikke endres.

Finanstilsynets kapittel 4.3 (Minstegrense for utstedelse av fripoliser)

Vi er enig i Finanstilsynets vurdering.

Finanstilsynets kapittel 4.4 (Raskere utbetaling av lave pensjonsytelser)

Vi er enig i at kundene skal ha frihet til å velge raskere utbetaling for fripoliser med årlige pensjonsytelser på inntil 1 G (om lag 100 000 kr). Derimot mener vi at det ikke er grunn til å gi livselskapene en ensidig rett til å foreta en slik endring for fripoliser med årlige pensjon på mer enn 30 000 kr.

Vi har ikke oversikt over hvor stor andel av fripolisene som har årlige pensjonsytelser på mer enn 100 000 kr, men vi vil anta at de utgjør en forholdsvis liten del av fripolisene. Mange poliser med store årlige ytelser vil være en følge av at flere fripoliser er slått sammen til en. Når en først vil tilby et stort antall fripolisekunder muligheten til å gå over til opphørende ytelser - og på den måten sikre seg at

premiereserve og tilleggsavsetninger blir utbetalt i løpet av utbetalingsperioden - er det vanskelig å se noen grunn til at de resterende kundene ikke skal kunne få samme tilbud. Forutsetningen må være at utbetalingene strekker seg over en viss periode. Her kan en ta utgangspunkt i de regler som gjelder for utbetaling av pensjon fra innskuddsbaserte pensjonsavtaler. Det vil si at alderspensjonen kan utbetales i et fastsatt antall år fra uttak av pensjon og minst til 77 år, men ikke i noe tilfelle mindre enn 10 år. Vi kan ikke se noen grunn til at fripolisekunder må bli behandlet strengere enn kunder med innskuddsbasert pensjon.

Noen generelle kommentarer til regelendringene

Det må kunne sies at resultatet av det omfattende arbeidet som er lagt ned når det gjelder å forbedre regelverket for garanterte produkter, er forholdsvis magert. Vi er ikke overrasket over det. LO, Fagforbundet og Pensjonistforbundet fikk i 2017 utarbeidet en rapport hvor fripoliseproblemet er belyst. Hensikten var å vurdere fripolisekundernes situasjon i et bredere velferds- og pensjonspolitisk perspektiv, og ikke utelukkende som en bransjeutfordring for livsforsikringsselskaper og pensjonskasser. Se Fafo-rapport 2018:13 - Jon M. Hippe og Pål Lillevold: «Ikke som forventet». I oppsummeringen sies blant annet følgende:

«I denne rapporten har vi tatt utgangspunkt i det vi har kalt en modell for bedre rammebetingelser der myndighetene i prinsippet gjennomfører alle hovedtiltak for å bidra til at livselskaper og pensjonskasser tar større risiko i sin kapitalforvaltning. Disse tiltakene vil være kapitalkrav, adgang til å bygge buffere og produktregler som for eksempel sluttgarantier. Intensjonen er at disse regelendringene til sammen skal stimulere til frivillige tilpasninger hos leverandørene som kommer fripolisene til nytte.

For å lykkes med en slik strategi viser vår analyse at tiltakene må være omfattende. Man må for eksempel vurdere å endre overskuddsdelingen til fordel for eier betydelig.

Fripoliseinnehaverne vil da få «mindre av mer», så å si, uten at dette behøver å bety mer i absolutt betydning. Dette kan være politisk vanskelig å få oppslutning om.

Vår analyse viser imidlertid at selv med flere og sterke tiltak samtidig er det en fare for at leverandørene fortsatt vil velge å tilpasse seg med liten finansiell risiko og dermed få frigjort bundet kapital til andre formål. Med siktemålet å bedre fripoliseinnehavernes utsikt til verdiregulering av deres fordringer, gir det lite mening om dette blir resultatet.»

For å løse fripoliseproblemet peker derfor Hippe og Lillevold på mer omfattende endringer i forvaltningen av fripoliser, f.eks. dannelse av et felles selskap «Norsk Fripolise», eller ved å danne et fripoliseselskap i statlig regi. Rapporten ble oversendt til arbeidsgruppen som arbeidet med regelverket, men den mente at forslagene lå utenfor deres mandat, og de ble derfor ikke behandlet.

Arbeidet med fripoliseproblemet bør gjenopptas, men da med et videre mandat enn det arbeidsgruppen fikk. Så vidt vi vet er Norge det eneste landet som har et regelverk som gjør at

Postadresse:

Pb. 6714 St. Olavs pl.
0130 Oslo

Besøksadresse:

Torggata 15

pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Telefon: 22 34 87 70
Faks: 22 34 87 83

Bankgiro: 9001.05.50202
Org.nr.: 970 323 910

fripoliser forvaltes til fordel for aksjonærene i livselskapene. Verken livselskaper eller fripolisekunder er fornøyd med dagens situasjon. Det er mulig å finne andre måter å gjøre dette på, som kan være til fordel for begge parter. Inntil noe blir gjort med dette, vil realverdien av mange menneskers pensjonsordninger reduseres drastisk i årene fremover.

Vennlig hilsen
For Pensjonistforbundet

Harald Olimb Norman
Generalsekretær